

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Захист прав та законних інтересів учасників митних процедур» за спеціальністю 081 «Право» 26 червня 2024 року.

Шувалова Тетяна Олександрівна

1982 року народження

Громадянка України

освіта вища: у 2009 році закінчила Національну юридичну академію України імені Ярослава Мудрого за спеціальністю «правознавство»

У 2021 р. вступила до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру господарського та адміністративного права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Костенко Юлія Олександрівна, к.ю.н., доцент кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса

Здобувачка має 12 наукових праць: сім наукових статей у фахових наукових виданнях України, а також п'ять тез доповідей на науково-практичних конференціях.

зокрема:

Статті в наукових виданнях,

включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Шувалова Т.О., Шишов О.О. Щодо правового регулювання адміністративно-процедурних відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. Випуск 59. Том 2. 2019. С. 73-77. DOI <https://doi.org/10.32782/2307-3322.59-2.16>

URL: [No.59-2.pdf \(visnyk-juris-uzhnu.com\)](http://visnyk-juris-uzhnu.com/No.59-2.pdf)

2. Шувалова Т.О. Щодо процедури адміністративного оскарження рішень, дій (бездіяльності) адміністративних органів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. № 57. 2022. С. 60-63. DOI <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2022.57.13>

URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc57/13.pdf>

3. Шувалова Т.О. Митні процедури в контексті Закону України «Про адміністративні процедури» *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. 2022. С. 392-395. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/95>

URL: http://lsey.org.ua/9_2022/95.pdf

4. Шувалова Т.О. Щодо об'єкта захисту прав та законних інтересів учасників митних правовідносин. *Правничий часопис ДонНУ імені Василя Стуса*. № 2. 2022. С. 102-113. DOI [10.31558/2786-5835.2022.2.11](https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.2.11)

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13582/13487>

5. Костенко Ю.О., Шувалова Т.О. Щодо захисту прав платників податків в умовах воєнного стану. *Київський часопис права*. № 1. 2023. С. 187-193. DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.28>

URL: <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/issue/view/9>

6. Костенко Ю.О., Шувалова Т.О. Окремі проблеми правового регулювання оскарження рішень митних органів (на прикладі контрафакції). *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. Т.3. С. 176-188. DOI [10.31558/2786-5835.2023.1.3.17](https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.1.3.17)

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14200>

7. Костенко Ю.О., Шувалова Т.О. Інститут медіації у вирішенні публічно-правових спорів. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 3. С. 133-142. DOI 10.31558/2786-5835.2023.2.15

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14906/14809>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Шувалова Т.О. Щодо захисту прав суб'єктів податкових правовідносин. *Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*. Випуск XXVII: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. 30 квітня 2020 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. С. 199-201. ЗБІРНИК Весняні читання - 2020.pdf (sharepoint.com)

9. Шувалова Т.О. Митні процедури: окремі аспекти законодавчого регулювання. *Весняні юридичні читання - 2022. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*. Випуск XXXI. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. 28 квітня 2022 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. С. 236-240.

10. Шувалова Т.О. Щодо питань з позасудового розв'язання фінансових спорів. *The 6th International scientific and practical conference – Modern research in world science* (September 4-6, 2022) SPC —Sci-conf.com.ua, Lviv, Ukraine. 2022. Р. 1010-1014. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/09/MODERN-RESEARCH-IN-WORLD-SCIENCE-4-6.09.2022.pdf>

11. Шувалова Т.О. Правові аспекти в сфері зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики в умовах воєнної агресії*. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. 7 жовтня 2022 р., Крапивницький: Донецький державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 373-376. URL: <https://dnuvs.in.ua/naukovi-zahody>

12. Шувалова Т.О. Щодо поняття митного інтересу. *Осінні юридичні читання - 2022. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*. Випуск XXX1. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. 24 листопада 2022 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. С. 483-490.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Беляневич Олена Анатоліївна, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Коваль Ірина Федорівна, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Павлюченко Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Собакарь Андрій Олексійович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ:

По-перше, уточнення потребує позиція авторки щодо відмови від застосування терміну «митний режим» при закріпленні поняття та видів митних процедур, адже, відповідно до митного законодавства митні режими являють собою комплекс взаємопов'язаних правових норм, що визначають безпосередньо митну процедуру щодо відповідних товарів, їх правовий статус, умови оподаткування тощо.

По-друге, більш глибокого обґрунтування потребує запропонований авторкою підхід щодо характеристики митних процедур як спеціальної адміністративної процедури.

По-третє, у першому розділі (підрозділ 1.3) при дослідженні поглядів вітчизняних та зарубіжних учених щодо розуміння загально-теоретичних основ інституту захисту прав та інтересів особи авторкою досліджено поняття захисту, розмежовано форми та способи захисту. Водночас, дисертантці слід було детальніше зупинитися на особливостях їх характеристики саме в публічно-правовій – митній сфері, виділити переваги та недоліки досудової, судової та альтернативної форм захисту.

По-четверте, підтримуючи позицію авторки щодо доцільності запровадження медіації в адміністративне судочинство, як форми альтернативного врегулювання публічно-правового спору, слід утримуватися від розглядання її виключно як інструменту, який надає можливість полегшити навантаження на суддів. Медіація в рамках судової системи повинна бути спрямована на фізичних та юридичних осіб – на надання їм ширших можливостей обирати механізми вирішення спорів, що в цілому сприятиме індивідуальній відповідальності за вирішення їх суперечок. З огляду на це уточнення потребує питання щодо ролі судді-медіатора в цьому процесі та його статусу.

Котенко Артем Михайлович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого:

По-перше, на сторінці 63 авторка приєднується до вчених, які обґрунтовують, комплексність митного права з характерними ознаками як публічної так і приватної галузі права. Зазначається, що, з одного боку, митне право має адміністративну природу, що перш за все, розкривається через діяльність митних органів, які реалізують державну політику у сфері митної справи шляхом вчинення виконавчих і розпорядчих дій в публічних інтересах. З іншого, набувають відносини приватного змісту, врегульовані митними правовими нормами, зокрема: здійснення різних видів ЗЕД (експорт та імпорт товарів, капіталу); господарської діяльності в зоні митного контролю (відкриття магазину безмитної торгівлі, відкриття митного складу); діяльність митних

брокерів та митних перевізників; надання митними органами адміністративних платних послуг фізичним та юридичним особам тощо. Такий підхід дещо суперечить сталій позиції про відсутність комплексних галузей права, а наявності комплексного регулювання певних відносин.

По-друге, враховуючи тему дисертації, значна увага логічно приділена інтересам учасників митних процедур. Обґрунтовано зазначається, що учасники митних відносин як-правило, мають різноспрямовані інтереси: суб'єкти ЗЕД прагнуть до максимізації прибутків, що може зіштовхуватися з реалізацією публічного інтересу в митній сфері; держава прагне недопущення втрати контролю над переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, оскільки це може вплинути на розвиток економіки в цілому, зменшення надходжень коштів в результаті розмитнення товарів до Державного бюджету тощо. У цьому контексті поза увагою залишилася проблема наближення інтересів учасників митних відносин і можливість досягнення балансу.

По-третє, на сторінках 56 та 57 дисертантка слушно пропонує модель систематизації адміністративних процедур із ухваленням загального закону про адміністративну процедуру та одночасним пріоритетом актів спеціального законодавства у відповідних сферах. При цьому пропонується не поширювати положення Закону України «Про адміністративні процедури» на здійснення митних процедур. Одночасно на сторінці 89 зазначається, що вкрай важливим є запровадження єдиного режиму застосування адміністративних (управлінських) процедур для вирішення будь-яких публічних спорів (митних, податкових, земельних тощо) за участю суб'єкта владних повноважень (адміністративних органів). Наведені точки зору видаються протилежними, а тому дисертантці слід роз'яснити свою позицію.

По-четверте, авторка погоджується із доцільністю надання адміністративному оскарженню ознаки обов'язковості. Це повинно сприяти процесу розвантаженню роботи адміністративних судів. Дійсно, обов'язкове досудове оскарження є прийнятною практикою, однак чи може це бути єдиним

аргументом на користь такої обов'язковості?

По-п'яте, на сторінці 94 авторка погоджується, що спосіб захисту – це конкретні дії того чи іншого юрисдикційного органу, до якого звертається особа за захистом своїх прав, свобод та інтересів. При цьому на сторінці 96 зазначається, що: а) способом захисту, тобто правовим інструментом, за допомогою якого відбувається відновлення порушеного права, є рішення відповідного державного органу або суду; б) способи захисту прав та законних інтересів учасників митних процедур представляють собою сукупність законодавчо закріплених прийомів, заходів, що застосовуються митним органом вищого рівня або судом з метою поновлення порушених прав та інтересів, припинення дій, які спричинили таке порушення. Вбачається певна неузгодженість наведених висновків, а тому авторці слід уточнити свою позицію.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Шуваловій Тетяні Олександрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої вченої ради

Олена БЕЛЯНЕВИЧ